

Modelcontract voor de uitgave van oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk

vastgesteld per 6 juli 2011, als herziene versie van het per 1 juli 2004 geldende modelcontract, door de Literaire Uitgeversgroep (LUG) van de Groep Algemene Uitgevers (GAU) en de Vereniging van Letterkundigen (VvL), deel uitmakend van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers (VSenV)

De ondergetekenden,

(1) ...
nader te noemen 'de auteur' enerzijds en

(2) ...
nader te noemen 'de uitgever' anderzijds, zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1   **Exclusieve licentie**

1. De auteur verleent de uitgever met uitsluiting van zichzelf en alle anderen een licentie om het door de auteur *vervaardigde / te vervaardigen* werk, waarvan de titel *luit / voorlopig is vastgesteld op ...* te exploiteren met inachtneming van de in dit artikel genoemde voorwaarden.

Indien de titel nog slechts een voorlopige is, zullen auteur en uitgever de uiteindelijke titel in gemeenschappelijk overleg vaststellen. De titel maakt deel uit van het werk. De auteur en uitgever verplichten zich om de titel van het werk niet voor andere werken te bezigen, tenzij deze als een door de auteur vervaardigd vervolg op het werk zijn te beschouwen.

(optie) In het werk zal / zullen ... illustraties worden opgenomen, te leveren door de auteur / uitgever, waarover nadere afspraken zullen worden gemaakt.

2. De auteur machtigt de uitgever onherroepelijk om de uit zijn auteursrecht voortvloeiende bevoegdheden uit te oefenen ter bescherming en handhaving jegens derden van de bij deze overeenkomst aan de uitgever toegekende bevoegdheden en daartoe, op eigen kosten en zo nodig op naam van de auteur, zowel in als buiten rechte op te treden. De uitgever is gehouden de auteur te informeren over te treffen maatregelen. Partijen verplichten zich om elkaar alle gewenste medewerking te verlenen en op eerste verzoek alle benodigde gegevens te verstrekken.

3. De uitgever heeft het uitsluitende recht om het werk uit te geven boekvormen/of in e-boek vorm in de Nederlandse taal, in eerste druk en/of versie en in volgende al dan niet herziene drukken en/of versies, op voorwaarde dat de auteur van de uitgever het in artikel 10 genoemde honorarium ontvangt. Een e-boek is een digitaal bestand dat de inhoud van het werk bevat.

4. De uitgever heeft, met inachtneming van de in dit artikel genoemde voorwaarden, de uitsluitende bevoegdheid om namens de auteur overeenkomsten te sluiten met derden desbetreffende de uitoefening van de in dit artikel genoemde exploitatierechten op voorwaarde dat de auteur van de uitgever het bij het desbetreffende exploitatierecht genoemde percentage ontvangt van het bedrag, vrij van btw, dat door de uitgever wordt ontvangen voor de betreffende exploitaties.

Wanneer de uitgever voor één of meer van de in de leden 5, 6 of 7 omschreven exploitatievormen niet met een derde contracteert maar voor eigen rekening en risico handelt, blijven de daarbij genoemde voorwaarden van kracht, tenzij uit een afspraak over de honorering in artikel 10 of uit een nadere schriftelijke afspraak voortvloeit dat de uitgever deze exploitatierechten onder de aldaar genoemde voorwaarden kan uitoefenen. Voor zover uit artikel 10 of uit een nadere schriftelijke afspraak nog niet voortvloeit op welke honorering de auteur aanspraak maakt, zal de uitgever met de auteur schriftelijk een royaltypcentage overeenkomen. Dat percentage zal worden vastgesteld op basis van een 50/50-verdeling van de verwachte netto-opbrengst. Onder netto-opbrengst wordt verstaan het bedrag, vrij van btw, dat door de uitgever voor de betreffende exploitatie wordt ontvangen, verminderd met de kosten die door de uitgever moeten worden gemaakt om de betreffende exploitatie te realiseren.

5. De in lid 1 aan de uitgever verleende exclusieve licentie omvat mede de volgende exploitatierechten:

- a. het uitgeven van het werk in een andere dan de Nederlandse taal (...%);
- b. het overnemen van een gedeelte van het werk in een bloemlezing, compilatiewerk, databank, educatieve publicatie of anderszins (...%);
- c. het publiceren van een gedeelte van het werk, op te nemen als voorpublicatie of anderszins, in een krant, tijdschrift of ander medium (...%);
- d. het verveelvoudigen van het geheel of een gedeelte van het werk door het vastleggen daarvan op geluids- en of beeld dragers en het openbaar maken van deze verveelvoudigingen (...%);
- e. het openbaar maken in ongewijzigde vorm van het geheel of een gedeelte van het werk, hetzij voor publiek, hetzij voor radio of televisie (...%);
- f. het belangeloos meewerken aan het vervaardigen en vergoedingsvrij ter beschikking stellen van het werk ten behoeve van aangepaste uitgaven voor blinden en anderszins visueel gehandicapten (0 %).

De uitgever zal de auteur tijdig en volledig inlichten en zich neerleggen bij redelijke bezwaren van de auteur.

6. De in lid 1 aan de uitgever verleende exclusieve licentie omvat tevens de hierna genoemde rechten, mits voor de uitoefening ervan schriftelijke toestemming van de auteur is verkregen:

- a. het werk geheel of gedeeltelijk uitgeven en exploiteren in audiovorm, waaronder bijvoorbeeld als luisterboek (...%);
- b. het publiceren van het geheel of een gedeelte van het werk als feuilleton in een krant of een tijdschrift (...%);
- c. het bewerken van het werk voor radio, televisie, film, andere audiovisuele producties, voor reproductie en/of publicatie in elektronische vorm en voor toneel (...%);
- d. het verlenen van toestemming aan een andere uitgever voor een afzonderlijke licentie-uitgave, zonder dat hierdoor aan de andere uitgever het recht wordt verleend op zijn beurt met derden over het werk te onderhandelen en te contracteren (...%).

7. De uitgever is gerechtigd om exploitatierechten die niet of bezwaarlijk individueel kunnen worden uitgeoefend, mede namens de auteur uit te besteden aan organisaties die gericht zijn op collectief beheer van auteursrechten, een en ander voor zover dit niet reeds uit de wet voortvloeit, met inachtneming van het hieronder bepaalde:

- a. het reprografisch verveelvoudigen van het geheel of een gedeelte van het werk en het openbaar maken van deze verveelvoudigingen voor zover de uitoefening van dit recht niet bij wet is opgedragen aan de Stichting Reprerecht (50%);
- b. het uitlenen van het werk; voor zover vereist en onder voorbehoud van ter zake door de GAU en de Stichting LIRA gemaakte afspraken, verlenen auteur en uitgever hierbij opdracht aan LIRA om het auteursaandeel van voor het werk door de Stichting Leenrecht geïncasseerde gelden uit te keren aan de auteur volgens het door laatstgenoemde Stichting goedgekeurde repartitiereglement; de uitgever zal de uitoefening van het recht op een vergoeding voortvloeiend uit het uitlenen van het werk in het buitenland opdragen aan de Stichting Leenrecht (70%);
- c. De auteur draagt hierbij aan de uitgever de hieronder genoemde rechten over onder de opschortende voorwaarde dat de uitgever deze rechten overdraagt aan LIRA:
  - het gelijktijdig doorgeven via de kabel van het door radio of televisie uitgezonden werk (...%);
  - het gelijktijdig in het openbaar vertonen en/of ten gehore brengen van televisie- en/of radio-uitzendingen van het werk (...%);
  - het in het openbaar ten gehore brengen en/of vertonen van mechanische reproducties van het werk, anders dan door middel van televisie- en/of radio-uitzendingen (...%);
  - het recht op een vergoeding ontleend aan de wettelijke heffingen op geluids- en/of beeld dragers (...%).

De uitgever aanvaardt deze overdracht en de verplichting om deze rechten over te dragen aan LIRA. De auteur dient aan de uitgever op te geven of hij in voorkomende gevallen zijn aandeel in de vergoedingen via de uitgever, dan wel van LIRA wenst te ontvangen. Indien het aansluitingscontract tussen de uitgever en LIRA wordt beëindigd, zal LIRA worden verplicht om deze rechten terug over te dragen aan de auteur zodra dat mogelijk is.

- d. Indien de auteur een exploitatieovereenkomst heeft gesloten met een organisatie die een of meer van de in lid 5 of lid 6 genoemde exploitatierechten reeds namens hem uitoefent, zoals bijvoorbeeld met LIRA, SABAM, BUMA STEMRA of VEVAM, dient de auteur dit voor het afsluiten van deze overeenkomst schriftelijk te melden aan de uitgever.

8. Auteur en uitgever zullen uitsluitend gezamenlijk beslissen over eventuele door de uitgever aan derden te verlenen licenties op basis van de uitgave van het werk die niet in de onderhavige overeenkomst zijn voorzien. Voorafgaand aan de uitoefening van deze rechten is schriftelijke toestemming van de auteur vereist. De uitgever verkrijgt van de auteur de eerste optie om exploitatierechten uit te oefenen die zijn gebaseerd op de uitgave van het werk, maar die ten tijde van het sluiten van de overeenkomst nog niet konden worden voorzien.

9. De auteur heeft het recht om een of meer van de in leden 5, 6 en 7 genoemde exploitatierechten schriftelijk te beëindigen met een opzegtermijn van drie maanden indien de auteur redelijke gronden heeft om aan te nemen dat een bepaalde mogelijkheid tot exploitatie niet wordt benut, zonder dat de uitgever een goede reden heeft die exploitatiemogelijkheid onbenut te laten. Deze opzegging kan echter niet eerder geschieden dan nadat de auteur deze redelijke gronden heeft genoemd en door de uitgever gewenst overleg niet tot overeenstemming heeft geleid. Deze opzegging zal nimmer tot gevolg hebben dat reeds rechtmatig verleende rechten aan derden ongedaan worden gemaakt. Indien de auteur, al dan niet in samenwerking met een derde, na opzegging van het exploitatierecht dat recht zelf gaat uitoefenen, behoudt de uitgever aanspraak op 50% van het blijkens dit artikel overeengekomen aandeel van de uitgever.

Artikel 2 Vrijwaring

1. De auteur verklaart hierbij en staat er jegens de uitgever voor in dat hij volledig gerechtigd en bevoegd is om de in deze overeenkomst genoemde bevoegdheden met betrekking tot het werk te verlenen, dat hij ter zake geen licentie of andere auteursrechtelijke bevoegdheden aan derden heeft verleend of afstand van auteursrecht heeft gedaan en dat derden op het werk geen rechten in de zin van de Auteurswet 1912 kunnen doen gelden.

Mochten door de auteur aan derden rechten zijn verleend, dan dienen deze uitdrukkelijk in een aan deze overeenkomst gehechte en door de auteur en de uitgever ondertekende bijlage te zijn vermeld.

Deze vrijwaring geldt onverminderd het recht van de uitgever op schadevergoeding, indien op grond van een inbreuk op het auteursrecht het werk niet of niet langer kan verschijnen en de uitgever dientengevolge schade zou lijden.

2. Auteur en uitgever zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor enige aanspraak van een derde jegens auteur en/of uitgever betreffende de inhoud van het werk, anders dan op grond van een inbreuk op het auteursrecht. Indien derden ter zake enige aanspraak jegens auteur en/of uitgever aankondigen of aanhangig maken, zullen de uitgever en de auteur in goed overleg vaststellen of zij daartegen verweer voeren en op welke wijze dat zal geschieden.

De onderlinge verhouding waarin de uitgever en de auteur de uit dergelijke aanspraken voortvloeiende kosten dragen, waaronder begrepen de kosten van verweer en aan derden te betalen schadevergoedingen, zal naar redelijkheid en billijkheid worden vastgesteld. Indien sprake is van opzet of ernstige nalatigheid, zijn echter alle kosten en schade voor rekening van de partij die zich daaraan schuldig heeft gemaakt. Onder ernstige nalatigheid van de auteur wordt begrepen de omstandigheid dat de auteur de uitgever niet tijdig voor de publicatie heeft geïnformeerd over voor de uitgever onbekende mogelijke

gevoeligheden met betrekking tot in het werk genoemde of bedoelde personen, die de auteur had moeten voorzien. Onder ernstige nalatigheid van de uitgever wordt begrepen de omstandigheid dat de uitgever door de auteur tijdig ingediende verzoeken tot wijziging van het manuscript om kosten en schade te voorkomen niet heeft ingewilligd.

Artikel 3 Inlevering persklare kopij

1. De auteur *verbindt zich om / heeft reeds* de volledige persklare kopij *uiterlijk op ...* in handen van de uitgever *te stellen / gesteld*.

2. Onder persklare kopij wordt verstaan: kopij, vervaardigd met inachtneming van de door het bedrijf van de uitgever gehanteerde regels, die de auteur door de uitgever zo spoedig mogelijk ter hand worden gesteld.

3. Indien de uitgever de kopij niet accepteert omdat de kwaliteit van de inhoud niet aan redelijke verwachtingen voldoet, kan de uitgever besluiten om niet tot uitgave over te gaan. Indien de uitgever de kopij accepteert, behoort het tot de taak van de uitgever om zo nodig, op kosten van de uitgever, de kopij in overleg met de auteur te redigeren. Indien de uitgever echter bovenmatige kosten moet maken voor het redigeren van de kopij, zal eerst in overleg met de auteur worden bezien of de uitgever tot redigeren zal overgaan en of de kosten daarvan deels in mindering worden gebracht op het honorarium van de auteur.

4. De auteur is verplicht om ten minste één bijgewerkt duplicaat van zijn kopij, dan wel een kopie hiervan in elektronische vorm, te bewaren en dit op eerste verzoek kosteloos aan de uitgever ter beschikking te stellen indien het origineel verloren is gegaan of in het ongereede is geraakt.

5. Bij niet tijdige inlevering van de volledige persklare kopij is de uitgever gerechtigd om de overeenkomst ontbonden te verklaren indien de auteur, na schriftelijk te zijn aangemaand waarbij hem een redelijke termijn is gegund om alsnog aan zijn verplichtingen te voldoen, in gebreke blijft. De auteur is desgevraagd gehouden om aan hem verstrekte voorschotten terug te betalen binnen een maand na de datum van ontbinding van de overeenkomst. In geval van verzuim van de auteur kan hij door de uitgever worden verplicht tot het vergoeden van de schade, bestaande uit tot het tijdstip van ontbinding van de overeenkomst voor de onderhavige uitgave gemaakte daadwerkelijke kosten.

6. De auteur verbindt zich de proeven van zijn werk te corrigeren en deze gecorrigeerde proeven binnen een redelijke, tijdig overeen te komen termijn aan de uitgever te retourneren.

7. Tot de eerste zetproef heeft de auteur het recht om aanpassingen en correcties door te voeren. Indien de auteur daarna nog aanpassingen en correcties in de zetproef wenst aan te brengen en de kosten daarvan hoger zijn dan de kosten die gangbaar zijn voor de correctie van een zetproef van die omvang, kan de uitgever de kosten van deze extra correctie boven de gangbare kosten verhalen op de auteur, mits de uitgever voorafgaande aan de doorvoering van de extra correctie de auteur op de hoogte stelt van de daaraan verbonden geschatte kosten.

8. Het oorspronkelijke manuscript en de duplicaten daarvan blijven eigendom van de auteur en kunnen binnen een redelijke termijn aan de uitgever terug worden gevraagd.

Artikel 4 Termijn uitgave

1. De uitgever verbindt zich om het werk voor zijn rekening en risico uit te geven binnen een termijn van twaalf maanden na inlevering van de persklare kopij.

2. De uitgever heeft het recht om de in het vorige lid genoemde termijn eenmaal met maximaal twaalf maanden te verlengen. Hij geeft de auteur hiervan schriftelijk bericht onder opgave van de bijzondere redenen die deze verlenging noodzakelijk maken.

Artikel 5 Oplage en prijs

1. De uitgever bepaalt de omvang van de oplage en de verkoop(advies)prijs. Deze informatie is vanaf de dag van verschijning van elke uitgave voor de auteur beschikbaar. Op verzoek van de auteur zal de uitgever deze informatie ook schriftelijk aan de auteur bevestigen. In ieder geval zal de uitgever de auteur bij de afrekening als bedoeld in artikel 11 deze informatie verschaffen.

2. Afhankelijk van de aard van het werk en het type van de uitgave zal een door de uitgever naar redelijkheid vast te stellen aantal exemplaren niet voor de verkoop bestemd zijn. Over deze exemplaren wordt geen honorarium uitgekeerd.

Artikel 6 Exploitatie

1. De eindverantwoordelijkheid en de beslissingsbevoegdheid over de wijze van exploitatie en over de definitieve vormgeving van een uitgave berusten bij de uitgever. De uitgever zal met de auteur zoveel mogelijk overleg plegen over de vormgeving van een uitgave en is verplicht om een uitgave naar behoren te verzorgen en de exploitatie van het werk te bevorderen.

2. Voor de verschijning van een uitgave van het werk zal de uitgever overleg plegen met de auteur over de verwachte oplage en prijs, en over het beleid voor promotionele activiteiten. Desgewenst legt de uitgever een en ander schriftelijk ten behoeve van de auteur vast.

Wanneer voor promotionele doeleinden een gedeelte van het werk op internet of anderszins in elektronische vorm door de uitgever of door de auteur wordt gepubliceerd, zal dat gedeelte nooit meer dan 2500 woorden van het werk bedragen, of in geval van

poëzie nooit meer dan 100 regels, tenzij anders is overeengekomen. Partijen zullen daarbij in overleg het gedeelte en de vormgeving daarvan bepalen.

3. De uitgever verplicht zich om de naam van de auteur of het door deze gewenste pseudoniem in iedere uitgave van het werk duidelijk zichtbaar te vermelden, bijvoorbeeld op titelpagina, band en/of omslag van het werk en in alle advertenties en andere reclame ten behoeve van het werk.

4. Naam, portret en persoonsgegevens van de auteur mogen door de uitgever niet anders worden aangewend dan ten behoeve van promotionele doeleinden voor het werk of het fonds van de uitgever. Voor elk ander gebruik is uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de auteur vereist, die daaraan nadere voorwaarden kan verbinden.

5. De uitgever is verplicht om in elk exemplaar van het werk het jaartal van de uitgave, herdruk of heruitgave te vermelden, alsmede het teken © aan te brengen, met vermelding van het jaar van eerste uitgave en de naam van de auteur. De auteur zal in het werk als volgt worden aangeduid: ...

Artikel 7 Auteursexemplaren

De auteur ontvangt bij het verschijnen van het werk in boekvorm ... gratis exemplaren en bij iedere herdruk desgewenst ... exemplaren. Bij uitgave in elektronische vorm worden hierover nadere afspraken gemaakt.

Artikel 8 Overgang rechten bij overlijden

1. De rechten en plichten van de auteur gaan, voor zover deze geen persoonlijke werkzaamheid betreffen, na zijn dood over op zijn erfgenamen of andere rechtverkrijgenden.

2. Zijn er meerdere gerechtigden, dan dienen deze één persoon aan te wijzen die hen vertegenwoordigt in alles wat deze overeenkomst aangaat. Zolang zodanige aanwijzing niet heeft plaatsgehad, wordt een eventuele betalingsplicht van de uitgever opgeschort. Betaling door de uitgever aan zodanige vertegenwoordiger bevrijdt hem tegenover alle gerechtigden.

Artikel 9 Overdracht contract

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 1 zal de uitgever zijn rechten en plichten uit dit contract niet geheel of gedeeltelijk aan een derde mogen overdragen zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

2. In geval de uitgever zijn rechten en plichten uit dit contract geheel of gedeeltelijk wenst over te dragen aan een onderneming waarmee de uitgever in een groep is verbonden, of in geval de uitgever zijn bedrijf of fonds geheel of gedeeltelijk aan een andere uitgever wenst over te dragen, zal de auteur zijn toestemming tot overdracht van de rechten en plichten uit deze overeenkomst slechts mogen weigeren indien de auteur redelijke gronden heeft om aan te nemen dat de nieuwe uitgever onbekwaam of

ongeschikt moet worden geacht de exploitatie van het werk voort te zetten in de geest en op de wijze zoals zij voor de overdracht plaatsvond.

Artikel 10   Honorarium

1. De auteur zal als honorarium ontvangen:

voor paperback en/of gebonden uitgaven een royalty van: ...;

voor een 'mid priced' uitgave een royalty van: ...;

voor de uitgave in pocketvorm een royalty van: ... ;

voor de uitgave in e-boekvorm een royalty van: ... .

2. De royalty wordt berekend op basis van de door de uitgever vastgestelde verkoopprijs, vrij van btw en voor de uitgave in e-boekvorm op basis van de netto-opbrengst. Indien de uitgever gebruikslicenties verleent of (exemplaren van) het werk verhuurt, worden de in lid 1 genoemde percentages berekend over de licentievergoeding, vrij van btw.

3. Voor exemplaren die aan een boekenclub worden geleverd, ontvangt de auteur een royalty van ... ; deze royalty wordt berekend op basis van de door de boekenclub vastgestelde ledenprijs.

4. Voor exemplaren die met een korting van vijftig of meer procent van de verkoopprijs worden geleverd langs additionele verkoopkanalen, zoals in geval van relatiegeschenken en ledenwerfacties, ontvangt de auteur ... % van het bedrag, vrij van btw, dat door de uitgever wordt ontvangen (verkoopprijs verminderd met de verleende korting). De uitgever zal de auteur voorafgaand aan de gebruikmaking van deze additionele verkoopkanalen hiervan in kennis stellen.

5.(optie) *De auteur ontvangt een voorschot op het in het eerste lid bedoelde honorarium: van ... euro bij ondertekening van deze overeenkomst en/of van ... euro bij inlevering van de volledige persklare kopij. Dit voorschot is niet terugvorderbaar met uitzondering van het bepaalde in artikel 3 lid 5. Het voorschot is verrekenbaar met het honorarium dat de uitgever is verschuldigd op basis van inkomsten uit de exploitatie, waaronder begrepen de exploitatie van nevenrechten.*

Artikel 11 Afrekening

1. Ieder jaar, uiterlijk op ..., zal de uitgever over het voorafgaande kalenderjaar de auteur een afrekening zenden, waarop ten minste voorkomen:

- a. de beginvoorraad van de in het desbetreffende kalenderjaar nog beschikbare oplage;
- b. het totaal aantal exemplaren van de in het desbetreffende kalenderjaar geproduceerde oplage;
- c. het aantal in het desbetreffende kalenderjaar verkochte gedrukte exemplaren met vermelding van de particuliere verkoopprijs en eventueel het aantal opgeruimde exemplaren en het aantal verkochte e-boeken en de daarbij behorende opbrengst;
- d. het aantal afgegeven presentie- en recensie-exemplaren;
- e. het aantal beschadigde exemplaren en misdrukken;
- f. de nog aanwezige voorraad niet verkochte gedrukte exemplaren, inclusief de retour ontvangen exemplaren;
- g. het bedrag van het aan de auteur verschuldigde honorarium;
- h. de ingevolge artikel 1 aan de auteur toekomende andere baten uit exploitatie door de uitgever of door derden ('nevenrechten');
- i. de bedragen van de verstrekte voorschotten en de eventuele extra correctie die ten laste komt van de auteur.

2. Het bedrag dat de uitgever blijkens de afrekening aan de auteur verschuldigd is, is opeisbaar vanaf een maand na dagtekening. Op verzoek van de auteur zal de uitgever uiterlijk op 1 september van het lopende kalenderjaar een schatting maken van het aantal verkochte exemplaren en e-boeken in de eerste zes maanden van dat jaar. Indien het honorarium dat de uitgever blijkens deze schatting aan de auteur is verschuldigd 1000 euro of meer bedraagt, ontvangt de auteur desgewenst dit honorarium bij wijze van verrekenbaar voorschot op het bedrag dat de uitgever blijkens de daaropvolgende afrekening over het betreffende kalenderjaar aan de auteur is verschuldigd.

3. In afwijking van het in lid 2 bepaalde kan de auteur verlangen dat de uitgever binnen een maand aan hem uitkeert zijn aandeel in de bedragen, welke de uitgever ter zake van de exploitatie door derden ('nevenrechten') of wegens opruiming heeft ontvangen, mits dit aandeel ten minste tweehonderdvijftig euro bedraagt.

4. De afrekening vindt plaats onder voorbehoud van retour ontvangen exemplaren.

Artikel 12 Inzage boeken

1. Indien de auteur ter beoordeling van zijn rechten enig gegeven nodig heeft uit de boekhouding en/of uit de bescheiden van de uitgever, is de uitgever verplicht om hem een uittreksel uit die boekhouding of een kopie van de bescheiden te verschaffen.

2. De auteur heeft het recht om eenmaal per jaar op eigen kosten:
  - a. desgevraagd een verklaring van een registeraccountant, lid van het NIVRA, te ontvangen bij de in artikel 11 bedoelde afrekening;
  - b. de boeken en bescheiden van de uitgever, betrekking hebbende op de exploitatie van het werk, ten kantore van de uitgever door een door hem aangewezen registeraccountant, lid van het NIVRA, te doen controleren.

3. Mocht bij controle blijken dat de uitgever zich ten nadele van de auteur aan niet te verwaarlozen fouten of verzuimen betreffende de berekening van het aan de auteur toekomende honorarium heeft schuldig gemaakt, dan komen, in afwijking van het in lid 2 bepaalde, de kosten van de controle ten laste van de uitgever.

Artikel 13 Herdruk en nieuwe versie

1. De uitgever heeft het recht om steeds wanneer hij dit wenselijk acht een herdruk en/of nieuwe versie van het werk uit te geven.

2. De uitgever zal de auteur tijdig mededeling doen van zijn voornemen een herdruk en/of nieuwe versie van het werk uit te geven en daarbij de auteur de gelegenheid bieden in zijn werk verbeteringen aan te brengen, binnen een nader overeen te komen redelijke termijn.

3. Voor een ongewijzigde of niet ingrijpend gewijzigde herdruk en/of nieuwe versie gelden alle bepalingen van deze overeenkomst, met dien verstande dat het toe te passen percentage als bedoeld in artikel 10 wordt berekend over het totaal aantal verkochte exemplaren.

4. Indien de door de auteur gewenste verbeteringen tot ingrijpende herziening van inhoud, aard, omvang, indeling, vorm of prijs van het werk zullen leiden, zullen partijen zo nodig een aanvullende overeenkomst sluiten met betrekking tot het honorarium voor de herziene uitgave.

Artikel 14 Termijn herdruk

1. De uitgever dient te voorkomen dat het werk langer dan één jaar niet voor het publiek beschikbaar is in boekvorm. Voor het publiek beschikbaar wil zeggen dat het werk op verzoek van een consument tenminste binnen een maand in boekvorm verkrijgbaar moet zijn, hetzij uit voorraad, hetzij op bestelling. De uitgever geeft de auteur desgevraagd informatie over de beschikbaarheid van het werk, naast de informatie die volgt uit de afrekening als genoemd in artikel 11. Wanneer het werk niet meer beschikbaar is in boekvorm, zal de uitgever de auteur berichten en aangeven welke actie hij ter zake zal ondernemen.

2. Op een herdruk als in het vorige lid bedoeld is artikel 13, leden 2, 3 en 4, van overeenkomstige toepassing.

3. In overleg kunnen partijen ook bepalen dat het werk uitsluitend in digitale vorm aan het publiek beschikbaar wordt gesteld, indien hiermee naar het oordeel van partijen het werk voldoende beschikbaar is.

Artikel 15 Beëindiging / overleg over voortzetting

1. De auteur heeft het recht om deze overeenkomst schriftelijk te beëindigen:
a. indien na het verstrijken van de verlengde uitgavetermijn als bedoeld in artikel 4 lid 2 het werk niet is verschenen, onverminderd zijn recht op schadevergoeding;

- b. indien het werk langer dan een jaar niet voor het publiek beschikbaar is en de uitgever niet op korte termijn na een daartoe strekkend verzoek van de auteur een schriftelijke toezegging heeft gedaan dat het werk binnen redelijke termijn weer beschikbaar komt, dan wel deze toezegging niet nakomt, onverminderd zijn recht op schadevergoeding in geval van niet nakoming door de uitgever;
- c. indien gedurende twee achtereenvolgende kalenderjaren sprake is van een dermate gering exploitatieresultaat behaald met het werk, dat voortzetting van de exploitatie door de uitgever kennelijk onredelijk is ten opzichte van de auteur, met dien verstande dat deze opzegging niet eerder kan geschieden dan drie jaren na de datum van de verschijning van de laatste editie van het werk;
- d. in geval alleen (nog) sprake is van een digitale exploitatie en het exploitatieresultaat gedurende twee achtereenvolgende kalenderjaren dermate gering is dat voortzetting van de exploitatie door de uitgever kennelijk onredelijk is ten opzichte van de auteur. De auteur dient zijn voorgenomen beëindiging onder opgave van de reden schriftelijk aan te kondigen bij de uitgever. Auteur en uitgever dienen vervolgens binnen twee maanden in redelijkheid overleg te voeren over de mogelijkheden voor een voortzetting van de exploitatie, tenzij beide partijen daarvan afzien. Indien dit overleg niet leidt tot afspraken over voortzetting, is de auteur gerechtigd om de overeenkomst met onmiddellijke ingang schriftelijk te beëindigen.

2. Een ernstige tekortkoming van een partij in de nakoming van deze overeenkomst geeft aan de wederpartij de bevoegdheid om de overeenkomst geheel of gedeeltelijk te ontbinden, tenzij de tekortkoming, gezien haar bijzondere aard of geringe betekenis in relatie tot de aangegane verbintenissen, deze ontbinding met haar gevolgen niet rechtvaardigt. De ontbinding heeft geen terugwerkende kracht en kan alleen plaatsvinden door rechterlijke tussenkomst, doch niet dan nadat aan de wederpartij een redelijke termijn is gesteld waarbinnen de tekortkoming kan worden weggenomen voor zover nakoming niet blijvend onmogelijk is.

3. Indien de uitgever in staat van faillissement wordt verklaard of indien zijn bedrijf in liquidatie treedt, heeft de auteur het recht om de overeenkomst met onmiddellijke ingang te beëindigen door middel van een schriftelijke mededeling aan de uitgever.

4. Indien de uitgever surseance van betaling aanvraagt, heeft de auteur het recht om de overeenkomst met inachtneming van een redelijke termijn te beëindigen door middel van een schriftelijke mededeling aan de uitgever, tenzij dit jegens de uitgever kennelijk onredelijk is in verband met een voorgenomen voortzetting van het bedrijf. Indien sprake is van kennelijke onredelijkheid, behoudt de auteur het recht om de overeenkomst te beëindigen, indien hem onvoldoende zekerheid wordt geboden voor de nakoming van financiële verplichtingen van de uitgever die ontstaan is vanaf het tijdstip van surseance.

5. Als deze overeenkomst tien jaar heeft geduurd kunnen partijen het initiatief nemen tot overleg over de wenselijkheid van de beëindiging van de overeenkomst. Partijen dienen vervolgens binnen twee maanden nadat een van de partijen zijn wens tot overleg kenbaar heeft gemaakt in redelijkheid dat overleg te voeren. Als na dat overleg een van de partijen daarvoor een zwaarwegende reden heeft die direct verband houdt met de exploitatie van het werk op basis van de overeenkomst, dan kan deze partij besluiten de overeenkomst te beëindigen, met inachtneming van een termijn van 6 maanden.

Voorwaarde hierbij is dat de wederpartij niet kennelijk onredelijk in haar belangen wordt geschaad. Op de partij die de overeenkomst wenst te beëindigen rust de bewijslast dat sprake is van een zwaarwegende reden.

6. Ondanks de beëindiging van deze overeenkomst is de uitgever gerechtigd om de verkoop van exemplaren van het werk die nog in voorraad zijn, voort te zetten en kan de uitgever hierbij zo nodig gebruik maken van de hem in artikel 16 verleende bevoegdheden.

7. Na beëindiging van deze overeenkomst overeenkomstig het bepaalde in lid 1 sub c van dit artikel heeft de auteur het recht om de nog bij de uitgever aanwezige onverkochte exemplaren over te nemen tegen betaling van vijfenveertig procent van de verkoopprijs. Over deze exemplaren is de uitgever geen royalty verschuldigd.

8. De uitgever is bereid om na beëindiging van deze overeenkomst op verzoek van de auteur het actuele digitale bestand van het werk, indien beschikbaar, tegen een redelijke vergoeding ter beschikking te stellen, een en ander onverminderd eventuele aanspraken van derden op de inhoud of vorm van het werk.

9. Het staat de auteur vrij om voor nieuw werk een overeenkomst aan te gaan met een derde. Op verzoek van de auteur is de uitgever bereid met de auteur of met deze derde in overleg te treden over de mogelijkheid tot en de voorwaarden voor een eventuele beëindiging van deze overeenkomst ondanks het feit dat zich geen van de in dit artikel genoemde beëindiginggronden heeft voorgedaan. De uitgever blijft echter gerechtigd om de auteur aan deze overeenkomst te houden.

Artikel 16   Verlaging / opheffing van de prijs

1. Wanneer na verloop van twee jaar na verschijnen van enige druk blijkt dat het restant van de oplage bij de uitgever naar diens oordeel tegen de vastgestelde prijs onverkoopbaar is, is de uitgever bevoegd om de prijs van het werk te verlagen. De auteur ontvangt dan het percentage van de royalty als bedoeld in artikel 10, berekend over de verlaagde prijs.

2. In het geval als in het vorige lid bedoeld, is de uitgever tevens bevoegd om de prijs van het werk op te heffen en het restant van de oplage in de vorm van een partij ineens aan een opkoper of in de vorm van oud papier of anderszins van de hand te doen. De auteur ontvangt dan het percentage van de aanvangsroyalty over het bedrag vrij van btw dat door de uitgever wordt ontvangen, tenzij deze opbrengst beneden de kostprijs is gebleven.

3. In de in de leden 1 en 2 genoemde gevallen is de uitgever verplicht om de auteur van zijn voornemen op de hoogte te brengen en hem gedurende een termijn van vier weken in de gelegenheid te stellen in het geval van lid 1 een door de auteur te bepalen aantal exemplaren van het werk tegen de verlaagde prijs te kopen overeenkomstig het bepaalde in artikel 7 of, in het geval van lid 2, het restant van de voorraad over te nemen tegen de prijs die een opkoper bereid is daarvoor te betalen.

Artikel 17   Ontbinding / rechtsverhouding na beëindiging

1. Behoudens artikel 3 lid 5, alsmede in geval van wederzijds goedvinden, kan deze overeenkomst slechts ontbonden worden door rechterlijke tussenkomst.

2. In alle gevallen waarin deze overeenkomst eindigt, blijft zij de rechtsverhouding tussen partijen beheersen in geval van verveelvoudiging en/of openbaarmaking van het geheel of een gedeelte van het werk door derden waarbij gebruik is, c.q. wordt, gemaakt van de door de uitgever in het verkeer gebrachte uitgave. Bovendien blijft deze overeenkomst deze rechtsverhouding beheersen voor zover dit voor de afwikkeling daarvan noodzakelijk is.

Artikel 18   Wijziging

Met het sluiten van deze overeenkomst vervallen eerdere, mondelinge dan wel schriftelijke, afspraken. Latere wijzigingen van deze overeenkomst zijn alleen van kracht indien de schriftelijke vastlegging daarvan door beide partijen is ondertekend.

Artikel 19   Adreswijziging

De auteur verplicht zich om van zijn adreswijziging(en) onverwijld schriftelijk mededeling te doen aan de uitgever. In geval de uitgever zich schriftelijk tot de auteur heeft te wenden, is hij gedechargeerd wanneer hij dat doet aan het laatste adres dat de auteur hem schriftelijk heeft medegedeeld.

Artikel 20   Nederlands recht

Op de vaststelling en uitvoering van deze overeenkomst is uitsluitend het Nederlandse recht van toepassing.

Artikel 21   Geschillen

Tenzij partijen anders overeenkomen, zullen zij geschillen ter zake van deze overeenkomst voorleggen aan de bevoegde rechter.

(optie) Bijzondere Bepaling(en)

...

Aldus overeengekomen en getekend in ... exemplaren, waarvan ... exemplaren ter hand gesteld aan de uitgever en ... aan de auteur,

te ...

d.d. ...

De auteur: ...

De uitgever: ...

N.B.: De cursief gedrukte zinsneden in de artikelen 1, 3 en 10 zijn alternatieve mogelijkheden die door partijen al naar gelang de gemaakte afspraken dienen te worden verwijderd of ingevuld.

Toelichting bij het Modelcontract voor de uitgave van oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk

Inleiding

Deze herziene versie d.d. 6 juli 2011 van de per 1 juli 2004 in werking getreden versie van het Modelcontract voor de uitgave van oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk is opgesteld door de Literaire Uitgeversgroep (LUG) van de vereniging Groep Algemene Uitgevers (GAU) enerzijds, en de Vereniging van Letterkundigen (VvL), deel uitmakend van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers (VSenV), anderzijds.

Uitgangspunten

De uitgangspunten voor een uitgeefovereenkomst die als model kan dienen voor Nederlandse schrijvers en uitgevers, hebben zich de afgelopen veertig jaar niet wezenlijk gewijzigd. Ter inleiding op dit Modelcontract dat per 1 juli 2002 is vastgesteld, kan daarom nog steeds worden uitgegaan van hetgeen in 1961 in de eerste gezamenlijke richtlijn als beginselen werd beschouwd:

- a. De betrekking tussen een auteur en een uitgever is niet alleen een zakelijke verhouding, doch tevens een vertrouwensrelatie. De uitgeefovereenkomst is op zichzelf niet voldoende. Partijen dienen de aan deze betrekking onafscheidelijk verbonden problematiek bovendien met begrip voor de drijfveren en oogmerken van de partner te benaderen, zulks op een wijze, het geestesproduct van de auteur waardig.
- b. De auteur laat de materiële verzorging en de verhandeling van zijn werk over aan de uitgever. De uitgever houdt de auteur op de hoogte van al wat voor hem van belang kan zijn en pleegt met hem zoveel mogelijk overleg.
- c. Partijen hechten de grootst mogelijke waarde aan een nauwkeurige en volledige verantwoording van de uitgever aan de auteur inzake de positie en verkoopresultaten van zijn werk.
- d. De auteur dient de uitgever inzake de verzorging van de kopij, de correctie in de drukproeven en de herziening van de tekst in verband met een herdruk, zoveel mogelijk medewerking te verlenen. Beide partijen hebben belang bij een zo vlot mogelijk verlopende productie en bij de realisatie van een zo goed mogelijk verzorgde uitgave.

Herziening per 6 juli 2011

Hebben deze uitgangspunten zich niet belangrijk gewijzigd, de praktijk van het literaire uitgeverijbedrijf heeft zich wel degelijk verder ontwikkeld sinds de opstelling van de eerdere modelcontracten van 1973, 1987, 1996, 2002 en 2004. Het Modelcontract, dat een afspiegeling bedoelt te zijn van wat bij de exploitatie van literaire werken algemeen als wenselijk en gangbaar wordt ervaren, moet om die reden van tijd tot tijd worden herzien. Aanleiding voor de herziening van 6 juli 2011 vormt de erkenning van het e-boek als nieuwe primaire exploitatievorm. Daarbij dienen enerzijds de auteursrechtelijke en financiële positie van de auteur gewaarborgd te blijven, terwijl anderzijds de aan de uitgever toegekende exploitatiemogelijkheden op de actuele stand van zaken moeten worden afgestemd.

Het Modelcontract berust op een dergelijke, gedetailleerde afweging, die heeft geresulteerd in een gewogen gemiddelde tussen wensen en rechten van auteurs en van uitgevers, na uitvoerig beraad tussen de LUG en de VvL.

Herziening per 6 juli 2011

Per 6 juli 2011 is een herziene versie van het Modelcontract verschenen waarin het e-boek als primaire exploitatievorm is ingevoerd en een aantal redactionele verbeteringen is aangebracht. Tevens is een bepaling opgenomen die voorziet in overleg tussen partijen over voortzetting van de overeenkomst nadat deze tien jaar heeft geduurd.

Werkingsfeer

Het Modelcontract voor de uitgave van oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk is bij uitstek ontworpen ter regeling van de verhouding tussen een auteur van een literair werk en zijn uitgever. Onder literair dient men in dit verband te verstaan belletrise, dat wil zeggen scheppend proza en beschouwend proza (zoals een essay) en poëzie. Men kan het contract echter ook buiten het strikt literaire domein gebruiken voor bijvoorbeeld sciencefiction, thrillers, horror of detectives. Het hoogwaardig karakter van een boek kan daartoe aanleiding geven. Maar in het algemeen staat het uitgever en auteur vrij om voor dergelijk werk individuele of aanvullende afspraken te maken. Echter, voor strikt literair werk beschouwen de opstellers dit Modelcontract als normatief, dat wil zeggen dat LUG en VvL de hierin beschreven rechten en verplichtingen en de in de toelichting genoemde normen voor honorering beschouwen als gangbaar en redelijk.

De benaming 'Modelcontract' geeft tevens aan dat partijen in een individueel geval bepaalde artikelen kunnen schrappen of vervangen. Over het geheel genomen zijn de opstellers echter van mening dat dit Modelcontract een zo volledig en toch zo beknopt mogelijke regeling biedt. Waar nodig werd een speciale overweging of verduidelijking in de bij het Modelcontract behorende Toelichting opgenomen.

De zakelijke inhoud van de Toelichting dient als een onderdeel van dit Modelcontract te worden beschouwd.

De LUG en de VvL zijn van mening dat een auteur erop moet kunnen vertrouwen dat het aangeboden contract met de benaming LUG/VvL-Modelcontract identiek is aan de door LUG en VvL vastgestelde versie, dan wel dat hem voor de ondertekening duidelijk is gemaakt op welke punten het aangeboden contract van dit modelcontract afwijkt. In het geval de uitgever wijzigingen in het LUG/VvL-Modelcontract aanbrengt, of voorwaarden schrapt of toevoegt, mag de uitgever voor zijn aangepaste versie niet de titel LUG/VvL-Modelcontract voeren, tenzij de door de uitgever aangebrachte aanpassingen bij de aanbieding van het contract duidelijk kenbaar zijn gemaakt aan de auteur.

Het Modelcontract is verkrijgbaar bij LUG en VvL en is ook geplaatst op de website van de Groep Algemene Uitgevers van het Nederlands Uitgeversverbond (NUV): www.gau.nuv.nl en op de website van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers (VSenV): www.schrijversenvertalers.nl.

De LUG en de VvL bevelen aan dat de tekst van de Toelichting van het Modelcontract bij de aanbieding van het contract wordt overhandigd, tenzij de inhoud bij de auteur bekend mag worden verondersteld. De uitgever kan ook volstaan met een verwijzing naar een van

voornoemde websites, tenzij de auteur om een exemplaar van de toelichting verzoekt. Deze versie van het LUG/VvL Modelcontract is van toepassing op overeenkomsten voor de uitgave van oorspronkelijk Nederlandstalig literair werk die vanaf 06-07-2011 worden gesloten.

De LUG en VvL realiseren zich dat de (technologische) ontwikkelingen zo snel gaan, dat regelmatig overleg geboden is.

Artikelgewijze toelichting

Ad partijen   Uitgever

Doorgaans contracteert de uitgever als rechtspersoon, hetgeen betekent dat de rechten en plichten zich beperken tot die rechtspersoon.

Ad artikel 1   Omvang exclusieve licentie

In artikel 1 wordt de omvang van de licentie omschreven. In lid 3 wordt de zogenaamde primaire exploitatie door de uitgever aangegeven, de uitgave in boekvorm en e-boek vorm. Vervolgens wordt een groot aantal van de boekvorm afgeleide exploitatievormen (ook wel secundaire exploitatie of 'nevenrechten' genoemd) beschreven. Hierbij is een driedeling aangebracht.

Driedeling

In lid 5 wordt beschreven welke rechten de uitgever in beginsel zelfstandig uitoefent, behoudens redelijke bezwaren van de auteur. In lid 6 komen de rechten aan de orde die de uitgever eveneens zelfstandig uitoefent, maar alleen met schriftelijke toestemming van de auteur. In lid 7 wordt aandacht besteed aan de exploitatie van de rechten langs collectieve weg. De gestelde nadere voorwaarden aan de uitoefening van deze rechten gelden onverminderd de exclusieve verlening van deze rechten van de auteur aan de uitgever. De auteur die, in afwijking van de gangbare praktijk, een of meer van de in de leden 5, 6 of 7 genoemde rechten zelf wenst te exploiteren, dient deze te laten doorhalen in de overeenkomst en/of in of bij deze overeenkomst een andere regeling te treffen.

Informatieplicht uitgever

De auteur wordt zo mogelijk voorafgaand aan het maken van afspraken met derden geïnformeerd door de uitgever. Hij heeft recht op kennisneming van die afspraken en ontvangt desgewenst afschriften indien de afspraken in schriftelijke vorm zijn gemaakt.

Illustraties

Lid 1. Voor het geval een uitgave van het werk wordt voorzien van illustraties is een optionele bepaling opgenomen. In dat geval dient in een aanvullende bepaling te worden vastgelegd wie voor de opname van de illustraties verantwoordelijk is tegenover derden en moeten er afspraken over de kosten worden gemaakt. In geval van foto's dient rekening te worden gehouden met rechten van de fotograaf, alsmede met mogelijke auteursrechtelijke aanspraken van anderen op het object van de foto, zoals op een afgebeeld kunstwerk, de compositie of op een afgebeeld portret.

Een ander belangrijk aandachtspunt is een afspraak over het materiële eigendom van het materiaal. Een voorbeeld van een op fotomateriaal toegesneden vrijwaringsclausule is: 'De auteur/de uitgever verklaart hiermede dat publicatie van de door hem geleverde illustratie(s) geen inbreuk maakt op het auteursrecht of enig ander recht van een derde en, voor zover de illustraties uit een of meer portretten bestaan, dat toestemming van de geportretteerde(n), voor zover wettelijk vereist, is verleend. Indien de auteur niet de benodigde toestemming van een derde heeft verkregen, zal de auteur dit bij levering aan de uitgever schriftelijk melden en verbindt hij zich om de feiten te melden die van belang kunnen zijn om te beoordelen of toestemming alsnog is vereist.'

Lid 3. Met ‘boekvorm’ wordt bedoeld op de uitgave in gedrukte vorm. Met e-boek wordt bedoeld een digitaal bestand dat de inhoud van een werk bevat, al dan niet verrijkt, en dat aan de lezer ter beschikking wordt gesteld door middel van een licentie op het lezen van het werk, al dan niet na het downloaden van het werk op een daarvoor geschikt apparaat. Het afsluiten van de licentie kan dan worden gezien als het rechtmatig verkrijgen van een e-boek. Verrijking van het werk kan alleen na voorafgaande toestemming van de auteur. De nevenrechten als genoemd in artikel 1 dienen te worden aangemerkt als verrijkingen.

Opbrengstverdeling bij exploitatie door de uitgever

Lid 4. In geval de uitgever een in artikel 1 leden 5, 6 of 7 genoemd recht wenst uit te oefenen en daarover nog geen nadere afspraken heeft gemaakt met de auteur, zal de uitgever zich moeten houden aan de nadere voorwaarden van de leden 5 en 6 inzake de informatieplicht en instemming van de auteur. In dat geval zal er een royaltypercentage moeten worden vastgesteld. Het uitgangspunt daarvoor is een 50/50-verdeling van de verwachte netto-opbrengst. Die netto-opbrengst wordt geschat op basis van verwachte omzet onder aftrek van de kosten van redactie, productie, marketing en distributie die gemaakt moeten worden om die omzet te realiseren. Die verwachte netto-opbrengst wordt vervolgens herleid tot een royaltypercentage van de verkoop- of licentieprijis van de betreffende publicatie of dienst. LUG en VvL zijn voorstander van een dergelijke honoreringsvorm bij exploitatie door de uitgever omdat de controle voor de auteur eenvoudiger is en het overleg over de toerekening van kosten niet voortdurend gevoerd hoeft te worden.

In geval een derde wordt ingeschakeld, die louter is te beschouwen als tussenhandel of intermediair (bijvoorbeeld een bedrijf dat een digital rights management (DRM) systeem onderhoudt voor de exploitatie van elektronische uitgaven), blijft de uitgever feitelijk het exploitatierisico dragen en is voornoemd uitgangspunt daarop ook van toepassing. Indien auteur en uitgever de exploitatie door de uitgever hebben voorzien, zijn daarover reeds royaltyafspraken gemaakt in artikel 10 of anderszins en gelden de daarbij gemaakte voorwaarden.

Opbrengstverdeling bij exploitatie door een andere uitgever

Wanneer de uitgever met inachtneming van de in dit artikel genoemde voorwaarden mede namens de auteur het exploitatierecht aan een derde (doorgaans een andere uitgever) verleent, draagt deze derde het exploitatierisico. LUG en VvL beschouwen de volgende verdeling van de door de uitgever voor deze exploitatie van deze derde ontvangen gelden (exclusief btw) als norm, waarvan niet ten nadele van de auteur mag worden afgeweken: 60% voor de auteur en 40% voor de uitgever. Dat een derde het exploitatierisico draagt en aan het oorspronkelijke werk een nieuwe waarde toevoegt, rechtvaardigt naar het inzicht van de opstellers van het Modelcontract dat het aandeel van de auteur zwaarder mag worden gewogen dan het aandeel van de uitgever. Het aandeel van de uitgever is een compensatie voor zijn aandeel in de totstandkoming van de uitgave van het werk waarvan de exploitatie is afgeleid, alsmede voor zijn kosten en inspanningen om deze opbrengst te bevorderen en te realiseren.

De uitgever bepaalt welke kosten hij redelijk en noodzakelijk acht voor de (mogelijke) exploitatie.

Wanneer auteur en uitgever in onderling overleg besluiten tot het inschakelen van een agent, voor bepaalde vormen van exploitatie voor een of meer werken van de auteur, is het

redelijk dat de daaraan verbonden kosten eerst op de bruto opbrengst in mindering komen, voordat deze op 60/40 basis tussen auteur en uitgever worden verdeeld.

N.B. Bij een vergelijking van de verdeling over de bruto-opbrengst met mogelijk in het verleden overeengekomen verdelingen van opbrengsten uit 'nevenrechten' dient rekening te worden gehouden met het feit dat vaak een verdeling werd gemaakt van de netto-opbrengst, waarbij de uitgever dus eerst zijn kosten aftrok.

Normen voor onderwijspublicaties

Lid 5 sub b. Onder bepaalde voorwaarden (artikel 16 Auteurswet 1912) is het toegestaan om tegen betaling van een billijke vergoeding korte werken of korte gedeelten van werken over te nemen in onderwijspublicaties. Het Nederlands Uitgeversverbond (NUV) en de VvL hebben de wettelijke voorwaarden nader ingevuld in de Regeling Bloemlezingen voor het overnemen van literair werk in een onderwijsuitgave. Het NUV heeft met de universiteiten en de instellingen van hoger beroepsonderwijs een hierop gebaseerde regeling getroffen voor het overnemen in onderwijsbundels (readers).

Licentie-uitgave

Lid 6 sub d. De uitgever zal bij zijn verzoek aan de auteur om toestemming voor een afzonderlijke licentie-uitgave aangeven of de licentie wordt beperkt in duur of oplage. Voor verlenging van de duur of verhoging van de oplage zal opnieuw overleg met de auteur plaatsvinden.

Reprorecht

Lid 7 sub a. De Stichting Reprorecht is door de wetgever aangewezen als het exclusief innings- en repartitieorgaan voor de vergoedingen die Nederlandse instellingen in de publieke sector verschuldigd zijn voor het voor eigen gebruik onder nadere voorwaarden toegestaan fotokopiëren krachtens artikel 16b Auteurswet 1912, nader uitgewerkt in het zogenaamde 'Reprobesluit'. GAU en VvL zijn overeengekomen dat de gelden op 50/50-basis worden verdeeld. Het auteursdeel wordt door Stichting LIRA aan auteurs uitgekeerd, het uitgeversdeel wordt door de GAU aangewend voor collectieve doeleinden als lees- en koopbevordering en onderzoek.

Leenrecht

Lid 7 sub b. De Stichting Leenrecht is door de wetgever aangewezen als het exclusief innings- en repartitieorgaan voor de vergoedingen die bibliotheken verschuldigd zijn voor het uitlenen van werken. De repartitie van deze gelden vindt plaats volgens het repartitiereglement van de Stichting Leenrecht. Volgens afspraken tussen de GAU, VvL en LIRA wordt de repartitie van het auteursdeel uitgevoerd door LIRA. Het overeengekomen auteursdeel bedraagt 70%. Het uitgeverstaandeel van 30% wordt door Stichting PRO aan uitgevers uitgekeerd. Voor de uitoefening van het leenrecht in het buitenland is de Stichting Leenrecht niet wettelijk aangewezen. De uitgever zal de Stichting Leenrecht daarvoor, mede namens de auteur, bij volmacht aanwijzen.

Overdracht ten behoeve van LIRA

Lid 7 sub c. De Stichting Literaire Rechten Auteurs (LIRA) beoogt ten behoeve van auteurs bepaalde, vooral secundaire rechten inzake literaire en literair-dramatische werken collectief te beheren.

Auteurs kunnen zich rechtstreeks bij LIRA aansluiten (N.B. zie de meldingsplicht ter zake in lid 7 sub d), doch zij kunnen dit ook aan de uitgever overlaten.

De overdracht van de in lid 7 sub c genoemde rechten aan de uitgever (met name kabelgelden en thuishkopie-vergoedingen) vindt plaats onder de opschortende voorwaarde dat de uitgever deze rechten overdraagt aan de Stichting LIRA.

LIRA stelt overdracht van rechten als voorwaarde om een sterkere positie te hebben jegens de producenten van film-, radio- en televisieproducties. Voor de overdracht via de uitgever stelt LIRA als voorwaarde dat het auteursaandeel ten minste 50% bedraagt. LIRA zal ook de kabelgelden uitkeren die door de Vereniging VEVAM voor (televisie)films worden geïnd, voor zover deze gelden betrekking hebben op het werk.

De uitgever draagt de in lid 7 sub c genoemde rechten over aan LIRA door middel van een zogenoemd collectief aansluitingscontract met LIRA. In het geval van beëindiging dient LIRA bij de terugoverdracht rekening te houden met eventueel reeds aangegane verplichtingen. De rechten keren alsdan weer terug naar de auteur.

Partijen dienen vervolgens afspraken te maken over de wijze van continuering van de exploitatie van deze rechten. Uitgever en auteur kunnen LIRA ook facultatief inschakelen voor een aantal onder lid 6 genoemde rechten, bijvoorbeeld voor de uitkering van vergoedingen voor mechanische vastleggingsrechten die door de Stichting STEMRA worden geëxploiteerd. Daarvoor kan het nodig zijn dat de desbetreffende rechten alsnog schriftelijk worden overgedragen.

Collectieve rechtenorganisaties

Lid 7 sub d. SABAM is een collectieve rechtenorganisatie die actief is in Vlaanderen op het terrein van onder meer mechanische vastleggingsrechten en kabelrechten.

De vereniging BUMA en de Stichting STEMRA behartigen de belangen van muzik auteurs (componisten en tekstdichters) in Nederland.

De vereniging VEVAM is werkzaam op het terrein van de kabelvergoedingen voor zover deze betrekking hebben op via de kabel doorgegeven filmwerken.

De verplichting voor de auteur om voor het afsluiten van deze uitgeefovereenkomst een eventuele aansluiting bij een van deze of een andere met collectieve exploitatie belaste organisatie schriftelijk aan de uitgever te melden, dient ertoe dat partijen hiermee bij het maken van de afspraken over de uitoefening van exploitatierechten en de eventueel daaruit voortvloeiende honoraria rekening kunnen houden.

Optie op onvoorziene exploitatievormen

Lid 8. Over nieuwe, ten tijde van het sluiten van het contract nog niet voorziene exploitatievormen gebaseerd op de uitgave van het werk, moeten tussen uitgever en auteur nadere afspraken worden gemaakt. De uitgever verkrijgt van de auteur het eerste recht om deze exploitatie ter hand te nemen.

Beëindiging

Lid 9. Een redelijke grond tot beëindiging kan zijn dat de auteur concrete aanwijzingen heeft dat een derde een recht wenst te exploiteren, terwijl de uitgever geen goede reden heeft om daar niet op in te gaan en ook geen redelijk alternatief biedt. Auteur en uitgever kunnen in overleg ook besluiten de samenwerking voor de betreffende rechten voort te zetten, maar dan op niet exclusieve basis. Wanneer dan de uitgever het exploitatieresultaat realiseert, geldt de verdeling zoals afgesproken en als dat door de auteur tot stand is gebracht, geldt het bepaalde in lid 9.

Wanneer auteur én uitgever de bevoegdheid hebben om regelingen met derden te treffen, dienen goede afspraken te worden gemaakt over taakverdeling en informatie-uitwisseling. Wanneer de auteur de licentie van een exploitatierecht aan de uitgever heeft beëindigd en dit recht vervolgens zelf of met een ander gaat exploiteren, behoudt de uitgever een aandeel in mogelijke toekomstige opbrengst behaald door de auteur of een derde. Het aandeel van de uitgever wordt in dat geval gesteld op de helft van diens aanvankelijk overeengekomen aandeel omdat de uitgever immers geen kosten meer hoeft te maken of inspanningen hoeft te leveren om de exploitatie van het betreffende recht te bevorderen of te realiseren. De uitgever blijft recht op dit aandeel houden omdat het betreffende exploitatieresultaat mede is gebaseerd op de mede door de uitgever tot stand gekomen uitgave van het werk.

Ad artikel 3 Inlevering persklare kopij

Lid 2. De huisregels voor de verzorging van de in te leveren kopij dienen zo spoedig mogelijk aan de auteur ter hand te worden gesteld, uiterlijk als bijlage bij deze overeenkomst.

Redigeren

Lid 3. Onder redigeren verstaat men het in behoorlijke vorm brengen van een geschreven tekst. Aandachtspunten bij het redigeren kunnen onder meer zijn: stijl, compositie en tekststructuur. Redigeren grijpt derhalve sterker in op een tekst dan het zogenaamde persklaar maken, waarbij in de manuscriptfase eenvoudige taal- en typografisch-technische verbeteringen worden aangebracht ter zake van onvolkomenheden in spelling, interpunctie, onderstreping, et cetera.

Het gaat bij redigeren om een significante verbetering van het door de auteur geschreven werk. Aangezien bij het redigeren de persoonlijkheidsrechten van de auteur in het geding kunnen zijn, is overleg tussen uitgever en auteur geboden.

Redigeren behoort tot de taak van de uitgever als hij tot uitgave besluit, maar het kan zijn dat een manuscript dermate slordig of onvolledig is, dat in dergelijke uitzonderlijke gevallen de uitgever de mogelijkheid wenst te hebben om het manuscript om die reden af te wijzen, dan wel bovenmatige redigeerkosten in rekening te brengen bij de auteur. De mogelijkheid van de uitgever om redigeerkosten op de auteur te verhalen is gerelateerd aan de gangbare tarieven voor redactiewerkzaamheden, die berekend worden hetzij op basis van een tarief per 1.000 woorden hetzij op basis van een uurtarief. Informatie over gangbare tarieven voor dergelijke werkzaamheden kan worden verkregen bij de Groep Algemene Uitgevers.

Ad artikel 5.2 Niet voor de verkoop bestemde exemplaren

Lid 2. Als voorbeelden van niet voor de verkoop bestemde exemplaren kunnen worden genoemd: presentie exemplaren, exemplaren voor recensie-, subsidie- en verkoopbevorderende doeleinden, inzendingen voor een literaire prijs en exemplaren bestemd voor het archief. Het aantal niet voor de verkoop bestemde exemplaren wordt door de uitgever van geval tot geval naar redelijkheid vastgesteld.

Ad artikel 6 Exploitatie

Lid 1. Partijen dienen zoveel mogelijk overleg te plegen en elkaar te raadplegen over de vormgeving van een publicatie. Het laatste woord ter zake dient echter te worden toegekend aan de uitgever, aangezien deze grotendeels het risico van de publicatie draagt.

Promotionele activiteiten

Lid 2. De inspanningsverplichting van de uitgever om de continuïteit van de exploitatie van het werk te bevorderen kan onder meer plaatsvinden door het informeren van de boekhandel, het versturen van recensie-exemplaren, het adverteren in eigen publicaties en promotionele ondersteuning op de website van de uitgever, alsmede het zo mogelijk adverteren in media van derden of andere promotionele activiteiten en het in print en/of in elektronische vorm beschikbaar houden van het werk.

Voor promotionele doeleinden kunnen zowel de auteur als de uitgever in onderling overleg een kort gedeelte van het werk op internet publiceren. Voor de omvang van het korte gedeelte hebben LUG en VvL aansluiting gezocht bij de normen uit de Regeling Bloemlezingen.

Copyright notice ©

Lid 5. Weliswaar beschikt de uitgever krachtens het uitgavecontract exclusief over een aantal auteursrechtelijke bevoegdheden, de vermelding van het copyright geschiedt op naam van de auteur, aangezien het auteursrecht bij hem blijft berusten. De aanduiding van de auteur kan ook geschieden door vermelding van zijn pseudoniem indien de auteur dit wenst.

Ad artikel 7 Auteursexemplaren

Het is gebruikelijk dat een auteur bij het verschijnen van het werk in boekvorm 20 gratis exemplaren ontvangt en bij iedere herdruk 5 exemplaren. Op grond van bijzondere omstandigheden kunnen uitgever en auteur besluiten hiervan af te wijken.

Ad Artikel 10 Honorarium

Lid 1. LUG en VvL beschouwen de volgende percentages als norm, waarvan niet ten nadele van de auteur mag worden afgeweken:

Voor paperback en/of gebonden uitgaven een royalty van:

1 tot en met 4000 verkochte exemplaren: 10 %;

4001 tot en met 10.000 verkochte exemplaren: 12,5 %;

10.001 tot en met 100.000 verkochte exemplaren: 15 %;

meer dan 100.000 verkochte exemplaren: 17,5 %, tenzij het gaat om een herdruk van 1500 of minder exemplaren, in welk geval het percentage 15 blijft.

Voor een 'mid priced' uitgave een royalty van:

1 tot en met 3000 verkochte exemplaren: 9 %;

3001 tot en met 50.000 verkochte exemplaren: 10 %;
meer dan 50.000 verkochte exemplaren: 12,5 %.

N.B.. Onder een 'mid priced' uitgave wordt verstaan een herdruk in een nieuwe uitvoering met een duidelijk lagere prijs, gepositioneerd in het zogenaamde 'mid priced marktsegment' tussen de gebonden uitgave en kwaliteitspaperback enerzijds en de pocket anderzijds.

Voor de uitgave in pocketvorm een royalty van:
1 tot en met 30.000 verkochte exemplaren: 8 %;
meer dan 30.000 verkochte exemplaren: 10 %.

Voor e-boek uitgaven:

Voor iedere verstrekte licentie 25% van de netto-opbrengst. Onder netto-opbrengst wordt verstaan het bedrag dat de uitgever ontvangt van de tussenhandel, verminderd met de btw. Dat bedrag zal in de regel tot stand komen op basis van de door de uitgever gehanteerde adviesprijs minus de met de tussenhandel afgesproken korting en is onafhankelijk van de uiteindelijk door de verkoper gehanteerde verkoopprijs.

Aan het begin van ieder kalenderjaar, om te beginnen in 2012, zal mede op basis van de actuele verkoopresultaten en algemene marktontwikkelingen in het daaraan voorafgaande jaar, worden bekeken of het royaltypcentage voor het nieuwe jaar dient te worden aangepast. Daarbij zal de uitgever zoveel mogelijk transparantie betrachten ten aanzien van de bedrijfsvoering voor zover die betrekking heeft op de e-boek uitgave.

De uitgever zal voorafgaand aan een mid priced of pocket uitgave aan de auteur mededelen wat de oplage zal zijn en wat zijn beleid ter zake is en zal daarover desgewenst met de auteur overleg plegen.

Als de uitgever een uitgave, welke niet voldoet aan de criteria die zijn gesteld in deze toelichting bij artikel lid 1 met betrekking tot een 'mid priced' uitgave, als een 'mid priced' uitgave uitgeeft, dienen de royalty's voor paperback en/of gebonden uitgaven te worden gehanteerd en wordt voor wat de bepaling van het aantal verkochte aantallen betreft doorgeteld ten opzichte van de reeds verkochte exemplaren van de paperback en/of gebonden uitgaven.

Lid 2. De royaltyperecentages zijn gerelateerd aan de door de uitgever officieel vastgelegde verkoopprijs van het boek exclusief btw, met uitzondering van e-boeken waarvoor slechts een adviesprijs geldt. Deze relatie is onlosmakelijk verbonden met het bestaan van het systeem van de vaste boekenprijs.

Boekenclub

Lid 3. De door uitgevers verleende korting bij levering aan een boekenclub ligt doorgaans substantieel hoger dan bij levering aan de boekhandel. Het honorarium voor de auteur zal, in het geval dat een uitgave van zijn werk aan een boekenclub wordt geleverd, in de regel dan ook niet op hetzelfde niveau kunnen worden gehandhaafd als te doen gebruikelijk bij verkoop door de boekhandel. Uitgangspunten voor het honorarium voor aan een boekenclub geleverde exemplaren, zijn: 1 tot en met 5.000 geleverde exemplaren: 5 % van de ledenprijs; 5001 en meer geleverde exemplaren: 10 % van de ledenprijs. Met wederzijdse toestemming kan hiervan worden afgeweken indien deze voorwaarden nadelig blijken te

zijn voor de exploitatie. Op grond van het Reglement Handelsverkeer geldt als hoofdregel dat een boekenclub een boek vier maanden na verschijning tegen een ledenprijs mag aanbieden. De auteur kan met de uitgever een langere periode overeenkomen.

Additionele verkoopkanalen

Lid. 4. Voor exemplaren die met een korting van 55 % of meer van de verkoopprijs worden geleverd en waarbij tevens sprake is van levering langs additionele verkoopkanalen, geldt een gebruikelijk honorarium van 10 %, berekend over de netto-opbrengst. Deze regeling heeft geen betrekking op levering aan reguliere verkoopkanalen in Nederland, zoals de boekhandel.

Voor een boekenclub geldt een afzonderlijke regeling (zie artikel 10 lid 3).

In geval van hogere kortingen en distributiekosten kan voornoemd honorarium ook bij levering aan Vlaanderen worden berekend.

Ad artikel 11 Afrekening

Lid 1. Slechts in zeer bijzondere gevallen kan de hier bedoelde termijn voor het zenden van een honorariumafrekening een periode van vier maanden na afsluiting van de boeken overschrijden. De regel is dus vóór 1 mei.

Lid 2. De uitgever zal bij de schatting van het aantal verkochte exemplaren in het eerste halfjaar rekening houden met mogelijke retouren.

Ad artikel 13 Herdruk

Lid 2. Het is voor uitgever en auteur van belang dat het werk zo spoedig mogelijk leverbaar is. De termijn waarbinnen de auteur de gelegenheid krijgt zijn werk te herzien, dient dan ook niet te ruim te zijn. In de regel zal twee maanden ruim voldoende moeten zijn.

Ad artikel 15 Beëindiging / overleg over voortzetting

Lid 1 sub c. De auteur kan de overeenkomst beëindigen wanneer de exploitatieresultaten gedurende twee achtereenvolgende jaren dermate teleurstellend zijn dat van de auteur in redelijkheid niet kan worden gevergd om de overkomst voort te zetten. Met de aanduiding 'kennelijk onredelijk' wordt aangegeven dat het om een min of meer objectief onredelijke situatie moet gaan, die voor ieder weldenkend mens als zodanig kenbaar is. De minimum termijn van drie jaar geeft aan de uitgever voldoende gelegenheid om een zo goed mogelijke exploitatie van het werk te realiseren. Met betrekking tot het exploitatieresultaat zal de uitgever desgevraagd aan de auteur mededelen waar in zijn ogen voor het betreffende werk de kritische grens voor een redelijk exploitatieresultaat ligt, gelet op het stadium van de exploitatie van het werk, verrichte investeringen en de toekomstverwachtingen op dat moment. Met laatste editie van het werk wordt bedoeld: de laatste druk in geval van verschijning in boekvorm en de laatste beschikbaarstelling in geval van verschijning in e-boekvorm.

Lid 1 sub d. Indien het werk alleen (nog) digitaal beschikbaar is, zal de beoordeling of sprake is van een dermate gering exploitatieresultaat afhangen van het aantal verstrekte gebruikslicenties per jaar. Voor de bepaling van dit aantal spelen (algemene)

marktontwikkelingen een belangrijke rol. Indien het werk (nog) slechts digitaal beschikbaar is, ontslaat dit de uitgever niet van de inspanningsverplichting ten aanzien van dat werk, voor zover in alle redelijkheid een dergelijke inspanningsverplichting voor een werk dat reeds (enige tijd) verschenen is door een auteur verwacht kan worden.

Overleg over voortzetting

Lid 5. In de overweging om de overeenkomst tot uitgave van een oorspronkelijk literair werk te beëindigen worden recente investeringen van de uitgever dan wel series of werken (wier) waarvan omvang of aard in redelijkheid een langere exploitatietermijn vergen dan tien jaar, aangemerkt als een belang waarin de uitgever wordt geschaad bij beëindiging. Indien gedurende twee achtereenvolgende kalenderjaren voorafgaande aan het overleg sprake is van een dermate met het werk behaald positief resultaat, dat opzegging kennelijk onredelijk is voor de uitgever, zal een eenzijdige beëindiging van de overeenkomst op dat moment door de auteur niet mogelijk zijn.

Beëindiging overeenkomst om andere reden

Lid 8. Er kunnen goede andere redenen zijn voor een auteur om de exploitatie van zijn werk door de uitgever niet langer voort te zetten, ook al is er geen sprake van één van de in artikel 15 genoemde redenen tot beëindiging. Er kunnen ook goede redenen zijn voor de uitgever om de exploitatie van de uitgave van het werk, waaraan de uitgever ook een belangrijke bijdrage heeft geleverd, voort te willen zetten zolang geen van de in artikel 15 genoemde redenen tot beëindiging zich voordoet. Bij dit afwegingsproces zal onder meer worden gelet op de investeringen van de uitgever in het werk en eventuele andere werken van de auteur in zijn fonds, de duur van de samenwerking met de auteur met betrekking tot zijn fonds, de verwachte inkomstenderving, de 'goodwill' van de auteur en zijn oeuvre voor het fonds en de eventuele overname van voorraad en bestanden. De uitgever is bereid tot overleg met de auteur of met een andere uitgever over een eventuele beëindiging van deze overeenkomst indien daar een compensatie aan wordt verbonden die aan de omstandigheden van het geval recht doet.

Ad artikel 17 Ontbinding / rechtsverhouding na beëindiging

Lid 1. Alleen de bevoegde rechter kan deze overeenkomst ontbinden. Dit geldt niet voor de buitengerechtelijke ontbindingsmogelijkheid wegens wanprestatie zoals bedoeld in artikel 3 lid 5 of in geval van een andersluidende afspraak van partijen. Los hiervan staan de in artikel 15 genoemde mogelijkheden tot beëindiging van het contract door middel van opzegging.

Lid 2. De overeenkomst blijft ook na beëindiging van toepassing op (her)gebruik van het werk door derden waarbij gebruik wordt gemaakt van de uitgave van het werk, zoals bijvoorbeeld in geval van kopiëren of uitlenen.

Ad artikel 21 Arbitrage

Partijen kunnen uitdrukkelijk in de overeenkomst bepalen dat zij zich bij eventuele geschillen ter zake van de overeenkomst zullen onderwerpen aan arbitrage, zulks overeenkomstig het Reglement van het Nederlands Arbitrage Instituut.

Contactgegevens van de in dit modelcontract genoemde organisaties:

Literaire Uitgeversgroep (LUG) van de Groep Algemene Uitgevers (GAU):
Postbus 12040 1100 AA Amsterdam-Zuidoost, telefoon (020) 4309150, e-mail:
info@nuv.nl<www.nuv.nl>. N.B.: De LUG is een werkgroep binnen de GAU en de GAU is een
groepsvereniging en is gehuisvest bij het Nederlands Uitgeversverbond (NUV).

Vereniging van Letterkundigen (VvL): Van Deyssehuis, De Lairesestraat 125, 1075 HH
Amsterdam, telefoon: (020) 6240803, e-mail: vvl@vsenv.nl,
<www.schrijversenvertalers.nl>. N.B.: De VvL is een sectie van en is gehuisvest bij de
Vereniging van Schrijvers en Vertalers (VSenV).

SABAM:
<www.sabam.be>.

Vereniging BUMA en Stichting STEMRA: <www.bumastemra.nl>.

Stichting Leenrecht, Stichting LIRA, Stichting PRO en Stichting Reprorecht zijn gehuisvest
bij Cedar BV; <www.cedar.nl>.

VEVAM: <www.vevam.org>.